എന്റെ ആത്യന്തിക ദർശനം
ഞാൻ എങ്ങനെ ഒരു പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് ക്രിസ്ത്യാനിയായി

ഡോ. പൗലോസ് മാർ ഗ്രീഗോറിയോസ്

എന്തുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ ഒരു പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് ക്രിസ്ത്യാനി ആയിരിക്കുന്നത്? എന്റെ സ്വയനിർണയം വെറും ഭാഗികമായ ഒരു ഉത്തരം മാത്രമേ ആയിരിക്കുകയുള്ളു. എന്റെ കുടുംബം വളരെ പുരാതനമായ ഒന്നാണ്. ശരിയാണെങ്കിലും തെറ്റാണെങ്കിലും വേണ്ടില്ല, അതിന്റെ പൈതൃകം പരിശുദ്ധ തോമാ ശ്ലീഹായിൽ ആണെന്നത്രെ കണ്ടെത്തിയിരിക്കുന്നത്. ലോകത്തിലെ ഏതൊരു ക്രൈസ്തവസഭയേക്കാളും പൗരാണികത അവകാശപ്പെടാവുന്ന ഒരു സഭയിലെ അംഗമാണ് ഞാൻ; ഒരു പക്ഷേ യറുശലേമിലെ മാതൃസഭയെ മാറ്റിനിർത്തിയാൽ. പന്തിരുവരിൽ ഒരുവനായ തോമാ ശ്ലീഹാ ഒന്നാം ശതകത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തോടെ ഇന്ത്യയിൽ വന്നുവെന്ന് വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു; അതായത് യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ ക്രൂശുമരണവും ഉയിർപ്പും കഴിഞ്ഞ് രണ്ടു ദശകങ്ങൾക്കകം തന്നെ. തോമാ ശ്ലീഹാ ഇന്ത്യയിൽ രക്തസാക്ഷി മരണം വരിച്ചു; മദ്രാസിനു സമീപം മൈലാപ്പൂരിൽ കബറടക്കപ്പെട്ടു. കേരളത്തിലെ പൗരസ്ത്യ ക്രൈസ്തവ സമൂഹം ചരിത്രത്തിലെ നിരവധി അവസ്ഥാന്തരങ്ങളിൽ കൂടെ കടന്നുപോയി; പ്രധാനമായും റോമൻ കത്തോലിക്കരുടെയും പ്രൊട്ടസ്റ്റന്റുകാരുടെയും, അതായത് പാശ്ചാത്യ സഭാ മിഷണറിമാരുടെ അതിക്രമ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ കൂടെ കടന്ന് ഇന്നുവരെയും സജീവമായി നിലനിന്നുപോരുന്നു.

അങ്ങനെയെങ്കിൽ എന്റെ മേൽ ആ നിർണയം വന്നു ഭവിക്കുകയായിരുന്നു; ആദ്യമേ ആരോ എന്റെ ജനനം ഇന്ത്യയിൽ ഒരു ക്രൈസ്തവ മാതാപിതാക്കളിൽ ആക്കിത്തീർത്തു, തുടർന്ന് എന്റെ മാതാപിതാക്കൾ എന്റെ നാല് സഹോദരന്മാരെപ്പോലെ തന്നെ ഔദ്യോഗികമായി മലങ്കര ഓർത്തഡോക്സ് സഭ എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഞങ്ങളുടെ സഭയിൽ വിശുദ്ധ മാമോദീസാ നൽകി ആ സഭയുടെ ഭാഗമാക്കി മാറ്റി. എന്നാൽ, പിൽക്കാലത്ത് ഞാൻ എന്റെ ഇച്ഛയനുസരിച്ച് പ്രസ്തുത നിർണയം സ്വയം ഉറപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. എനിക്ക് വേറെ എത്രയോ സഭകളിൽ അംഗത്വം സ്വീകരിക്കാമായിരുന്നു! ഒരു മെനോനൈറ്റ് ആകാമായിരുന്നു, ഒരു പ്രെസ്ബിറ്റേറിയൻ ആകാമായിരുന്നു. 1950–1952 കാലത്ത് ഞാൻ ഗോഷൻ കോളജിൽ വിദ്യാർത്ഥിയായിരിക്കുമ്പോൾ മെനോനൈറ്റു

കളുമായി വളരെ അടുപ്പമുള്ള ബന്ധം പുലർത്തിയിരുന്നവനാണ്. 1952–1954 കാലത്ത് പ്രിൻസ്റ്റൺ വേദശാസ്ത്ര കോളജിൽ ബി.ഡി. ക്കു പഠിക്കുമ്പോൾ പ്രസ്ബിറ്റേറിയൻ സഭയിൽ അംഗത്വം എടുക്കാമായിരുന്നു. എന്റെ വേദശാസ്ത്ര പഠനം ഏതാണ്ട് മുഴുവനും യേൽ, ഓക്സ്ഫഡ് ഉൾപ്പെടെ പ്രൊട്ടസ്റ്റന്റ് സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ആയിരുന്നു. എന്നാൽ നവീകരണ ചിന്താഗതികളുമായുള്ള എന്റെ ഇടപെടലുകൾ ഓറിയന്റൽ ഓർത്തഡോക്സ് സഭകൾ കാത്തുസൂക്ഷിച്ചുപോരുന്ന അപ്പോസ്തോലിക പാരമ്പര്യത്തിൽ ഉറച്ചു നിൽക്കുവാൻ എനിക്കു സഹായകമായി ഭവിച്ചു.

അഖിലലോക സഭാകൗൺസിലിന്റെ അസോസിയേറ്റു സെക്രട്ടറിയായി ജോലി നോക്കുന്ന കാലത്ത് നവീകരണ വിഭാഗത്തിലും പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സിയിലും ഉൾപ്പെട്ട സഭകളെയെല്ലാം അടുത്തറിയുന്നതിനും അവിടങ്ങളിൽ ബൈബിൾ പഠനം നയിക്കുന്നതിനും സമ്മേളനങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതിനും എനിക്കു ധാരാളം അവസരങ്ങൾ ലഭിച്ചു. പ്രൊട്ടസ്റ്റന്റ് സഭാനേതാക്കളിൽ അധികപങ്കും സഭകളുടെ അഖിലലോക കൗൺസിലിന്റെ കേന്ദ്രകമ്മറ്റിയംഗങ്ങളായിരുന്നതിനാൽ അവരെ വ്യക്തിപരമായി അറിയുന്നതിനും എനിക്കു കഴിഞ്ഞു.

പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് സഭ കാര്യഗൗരവമുള്ള പല കാര്യങ്ങളിലും, നാം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്ന ഏക അപ്പോസ്തോല പാരമ്പര്യത്തോടുള്ള പ്രതിബദ്ധതയിൽ മറ്റു സഭകളേക്കാൾ കൂടുതൽ വിശ്വസ്തമാണെന്ന് ഈ വർഷങ്ങളിൽ എനിക്കു കൂടുതൽ ബോധ്യമായി. പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് പാരമ്പര്യത്തിൽ പ്രകടമായ അവിശ്വസ്തതയും എനിക്കു മനസ്സിലായി – അമിതമായ വംശീയഭക്തി, മനുഷ്യരാശിയെ സ്നേഹിക്കുന്നതിലും പരമാവധി സേവിക്കുന്നതിലുമുള്ള ദൗർബല്യം, ആഗോളമനുഷ്യരാശിയുടെ മേൽ ആഞ്ഞടിച്ച ബൂർഷ്വാ മുതലാളിത്ത വ്യാവസായിക നാഗരികതയുടെ സാംസ്ക്കാരികവും ആദ്ധ്യാത്മികവും ധൈഷണികവുമായ പോരാട്ടങ്ങളുമായും പരാജയങ്ങളുമായും പൊരുത്തപ്പെടുന്നതിൽ നേരിട്ട പരാജയം തുടങ്ങിയവ. പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സിയിൽ തുടർന്നുപോന്ന അങ്ങേയറ്റം അക്രൈസ്തവമായ അധികാര പോരാട്ടങ്ങളും ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി – പല പാശ്ചാത്യ സഭകളിലും ഉള്ളതിനേക്കാൾ അല്പം കൂടുതലായി ത്തന്നെ അപലപനീയമായിരുന്നു ഇവ. ഇതൊക്കെയാണെങ്കിലും, വർഷങ്ങൾ കഴിയുന്തോറും പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് പാരമ്പര്യത്തോടുള്ള എന്റെ ഭക്തിയും സ്നേഹവും ആഴമേറിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

പ്രശസ്തരായ റോമൻ കത്തോലിക്കരുമായുള്ള വ്യക്തിഗത സൗഹൃദത്തിലൂടെയും പരന്ന വായനയിലൂടെയും റോമൻ കത്തോലിക്കാ

പാരമ്പര്യവും വ്യാപകമായി അഭിമുഖീകരിക്കുന്നതിന് എനിക്ക് അവസരം കിട്ടി. അറുപതുകളിലും എഴുപതുകളിലും വത്തിക്കാനുമായി എനിക്ക് ഉറ്റബന്ധമുണ്ടായി. രണ്ടാം വത്തിക്കാൻ കൗൺസിലിൽ ഡലിഗേറ്റഡ് നിരീക്ഷകൻ എന്ന നിലയിലും (1962–'65) പില്ക്കാലത്ത് 12 വർഷം സഭകളുടെ അഖിലലോക കൗൺസിലിന്റെ ജോയിന്റ് വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പ് അംഗമെന്ന നിലയിലും കത്തോലിക്കാ സഭാനേതാക്കളോടൊത്ത് ഞാൻ പ്രവർത്തിച്ചു. പോൾ ആറാമൻ, ജോൺ പോൾ ഒന്നാമൻ, ജോൺ പോൾ രണ്ടാമൻ എന്നീ മാർപ്പാപ്പാമാരുമായി ഞാൻ വ്യക്തിപരമായ ബന്ധം പുലർത്തി. വിയന്നായിലെ പ്രോ – ഓറിയന്റെ ഫൗണ്ടേഷൻ എഴുപതുകളിലും എൺപതുകളിലും ഓറിയന്റൽ ഓർത്തഡോക്സ് – റോമൻ കത്തോലിക്കാ ദൈവശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ തമ്മിൽ നടത്തിയ അരഡസനോളം അനൗദ്യോഗിക സംഭാഷണങ്ങളിൽ റോമൻ കത്തോലിക്കാ സഭയിലെ പല പ്രമുഖ ദൈവശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുമായി അടുത്തു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ എനിക്ക് അവസരം കിട്ടി.

മറ്റു മതങ്ങളെക്കുറിച്ച്

എന്റെ സ്വന്തം പാരമ്പര്യത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്ന അമൂല്യങ്ങളായ സംഗതികൾ തൽക്കാലം ഒന്ന് മാറ്റിവച്ചിട്ട് മറ്റു മതവിഭാഗങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കുറച്ചു കാര്യങ്ങളിലേക്ക് കടക്കട്ടെ. ഇവിടെ എന്റെ വായനക്കാർക്ക് ഒരു ചോദ്യം ഉന്നയിക്കാവുന്നതാണ്. ഇന്ത്യയിൽ ജന്മം കൊണ്ട ഞാൻ എന്തുകൊണ്ട് ഒരു ഹൈന്ദവ മതാനുയായിയായി മാറിയില്ല?

ഒന്നാമത്തെ ഉത്തരം, ചരിത്രത്തിന്റെ നാൾവഴികളിൽ ഒരിക്കൽ പോലും ഇന്ത്യാക്കാർ എല്ലാവരും ഒരേപോലെ ഹിന്ദുക്കൾ ആയിട്ടില്ല. ഹിന്ദു എന്ന ഒരു ആശയം തന്നെ വളരെ വൈകി രൂപംകൊണ്ട ഒരു സൃഷ്ടി മാത്രമാണ്. 'ഹൈന്ദവ മതം' എന്ന പേരിൽ ഒരു മതം ഇവിടെ ഇന്ത്യയിൽ രണ്ടോ മൂന്നോ ശതകങ്ങൾക്കു മുമ്പു വരെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല എന്നോർക്കണം. ഇന്ത്യ എല്ലാക്കാലവും ഒരു ബഹു വിശ്വാസ മത സമന്വയ സമൂഹം ആയിരുന്നു. ബി.സി. ആറാം ശതകത്തിലായിരുന്നല്ലോ ജൈന മഹാവീരനും ശ്രീബുദ്ധനും ഭാരതത്തിൽ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിയത്. അതിനു മുൻകാലത്തൊന്നും ഇന്ത്യയിൽ അധിവസിച്ചിരുന്ന ജനസമൂഹം ഒരു പൊതുവായ മതം സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ല. അന്ന് ശ്രാവണ വിഭാഗക്കാരും ദിഗംബര സന്യാസിമാരും അജൈകരും ആദിവാസികളും ഒക്കെ ഇവിടെ സ്ഥിരമായി വസിച്ചിരുന്നു. അവർക്കൊക്കെത്തന്നെ യാഥാർത്ഥ്യവുമായി നിരക്കുന്ന തങ്ങളുടേതായ മതവിശ്വാസങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നാണ് മനസ്സിലാക്കുന്നത്. പിൽക്കാലത്ത് താന്ത്രിക, ശൈവ, വൈഷ്ണവ വിഭാഗങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ടവരുടെ

മുൻഗാമികളും അതുപോലെയുള്ള അനവധി ഭക്തസമൂഹങ്ങളും കാലാകാലങ്ങളായി ഇന്ത്യയിൽ രൂപപ്പെട്ടു. ഇവരിൽ അധിക കൂട്ടരും വേദങ്ങളുടെ ആധികാരികത അംഗീകരിച്ചവരല്ല. നാളുകൾക്കുശേഷം ബ്രാഹ്മണർ വരികയും സനാതന ധർമ്മത്തിൽ മേൽക്കൈ ആർജ്ജിക്കുകയും ചെയ്തു. അവർ ഇന്ത്യയിൽ പുതുതായി വന്നുചേർന്നവരാണ്. മദ്ധ്യേഷ്യയിൽ നിന്ന് ഇവിടേയ്ക്കു കുടിയേറിയ ബ്രാഹ്മണർ തികച്ചും ന്യൂനപക്ഷമായിരുന്നുവെങ്കിലും ക്രമേണ അവർതന്നെ രൂപംകൊടുത്ത ജാതിവ്യവസ്ഥയിൽ മേൽക്കൈ നേടിയെടുത്തു. ആയിരത്തോളം വർഷക്കാലം കൊണ്ട് ചെറിയ ചെറിയ സമൂഹങ്ങളുടെ മദ്ധ്യേഷ്യയിൽ നിന്നുള്ള കുടിയേറ്റങ്ങൾക്ക് ശക്തി പകരുകയും ചെയ്തു. അതായത് ബ്രാഹ്മണത്വം ഭാരതീയ പാരമ്പര്യത്തിൽ മറ്റേതൊരു മതവിഭാഗത്തെയും പോലെ വൈദേശികം തന്നെയാണ്. എന്നാൽ പല തരത്തിലുള്ള സംഘട്ടനങ്ങൾക്കു ശേഷം കാലക്രമേണ തദ്ദേശീയം എന്ന സ്ഥാനം ആർജ്ജിക്കുകയായിരുന്നു. ഇതിലേക്ക് നയിച്ച സംഘട്ടനങ്ങൾ പലപ്പോഴും അക്രമാസക്തങ്ങളായിരുന്നു താനും.

ഇന്ന് നമ്മൾ പ്രധാനമായും എട്ട് മതങ്ങളെയാണ് ഇന്ത്യയിൽ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇവയിൽ നാലെണ്ണത്തിന്റെ ഉദ്ഭവം ഇന്ത്യയിൽ തന്നെയാണ്; ബുദ്ധ മതം, ജൈന മതം, സിക്കു മതം, സനാതനധർമ്മം എന്ന വേദങ്ങളുടെയും ഉപനിഷത്തുക്കളുടെയും മതം. ബാക്കി നാലെണ്ണം വിദേശ രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്ന് വന്നവയാണ്; യഹൂദ മതം, ക്രൈസ്തവ മതം, ഇസ്ലാം മതം, സൊരാഷ്ട്രീയ മതം. ഈ എട്ടു മതങ്ങളും പൂർണ്ണമായും ഭാരതീയ മതങ്ങൾ തന്നെയാണ്. ഏറ്റവും ഒടുവിൽ ഇവിടെ എത്തിയ ഇസ്ലാം മതം തന്നെ 12 ശതകങ്ങളായി ഭാരതത്തിൽ സജീവമാണ്. മുകളിൽ പറഞ്ഞവയിൽ രണ്ടാമത്തെ കൂട്ടത്തിലെ നാലു മതങ്ങൾ ഭാരതീയമല്ല, വൈദേശികമാണ് എന്ന് മുദ്ര കുത്തുവാൻ അഭിനിവേശം കാണിച്ചവർ തീവ്ര ഹിന്ദുത്വത്തിന്റെ അഥവാ സംഘപരിവാർ പ്രവർത്തകരുടെ ആശയങ്ങളെ ഭ്രാന്തമായി പിന്താങ്ങുന്നവർ മാത്രമാണ്.

ഭാരതീയ സാംസ്കാരിക പൈതൃകത്തെക്കുറിച്ച് പറയുവാൻ സാധിക്കുന്ന ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട സംഗതി, അത് ഒരിക്കലും സമാന പ്രകൃതം നിലനിർത്തിപ്പോരുന്നതോ മതേതര പ്രകൃതത്തോടു കൂടിയതോ ആയിരുന്നില്ല എന്ന് തന്നെയാണ്. അത്തരം ഒരു പൈതൃകത്തിന്റെ നടുവിലാണ് ഒരു ക്രൈസ്തവനായി ഞാൻ വളർന്നുവന്നത്. സ്കൂളിൽ ഞാൻ പഠിച്ചിരുന്നപ്പോൾ ആകെ വിദ്യാർത്ഥികളിൽ മൂന്നിലൊന്നെങ്കിലും ക്രൈസ്തവ കുടുംബങ്ങളിൽ നിന്നുള്ളവരായിരുന്നു. മറ്റുള്ളവർ ഇസ്ലാമിക കുടുംബങ്ങളിൽ നിന്നും സനാതന ധർമ്മത്തിന്റെ വിവിധ

തലങ്ങളിൽ നിന്നും ഉള്ളവരും. എന്റെ ചെറിയ പ്രായത്തിൽ അക്രൈസ്തവർ രക്ഷ പ്രാപിച്ചവരല്ല എന്ന നിലയിൽ അകറ്റി നിർത്തപ്പെടണമെന്ന പാശ്ചാത്യ മിഷനറി ചിന്തകൾ എന്നിൽ യാതൊരുവിധ മസ്തിഷ്ക്ക പ്രക്ഷാളനവും വരുത്തിയില്ല എന്നതാണ് വാസ്തവം.

ഞങ്ങളുടെ സമുദായമാകട്ടെ, മതപരമായി ഒരു സഹവർത്തിത്വ മനോഭാവം വികസിപ്പിച്ചെടുക്കുന്നതിൽ ആയിരുന്നു ശ്രദ്ധിച്ചത്; ചിലരൊക്കെ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ, ഇത് മറ്റു മതങ്ങളോടുള്ള വെറും ഒരു സഹിഷ്ണുതാഭാവം ആയിരുന്നില്ല. മറിച്ച്, ഇതര വിശ്വാസികളോടു വേണ്ടതായ യഥാർത്ഥ സാഹോദര്യ സൗഹൃദ ഭാവം ആയിരുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, ഞങ്ങളുടെ ഭവനത്തിന്നടുത്തുള്ള ഒരു ദേവാലയത്തിലായിരുന്നു എന്റെ സൺഡേസ്കൂൾ പഠനം നടന്നത്. ഗീവർഗീസ് സഹദായുടെ പെരുന്നാളിനോടു ചേർന്ന് തെരുവുകൾ നിറയുന്ന വലിയ പ്രദക്ഷിണങ്ങൾ നടക്കുക പതിവായിരുന്നു. ഈ പ്രദക്ഷിണങ്ങൾക്ക് വലിയ കുരിശുകളും ഉയിർപ്പിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വെളുത്ത കൂറ്റൻ കൊടികളും ഉപയോഗിക്കുന്ന രീതി നിലനിന്നിരുന്നു. തൊട്ടടുത്തു വിഷ്ണു ക്ഷേത്രത്തിൽ ഉത്സവം നടക്കുമ്പോൾ വിഷ്ണുവിന്റെ രൂപവുംകൊണ്ട് വലിയ പ്രദക്ഷിണങ്ങൾ നടക്കുന്നതും സാധാരണ പതിവായിരുന്നു. ക്ഷേത്രത്തിൽ നിന്നുള്ള പ്രദക്ഷിണം ക്രൈസ്തവർ തിങ്ങിപ്പാർക്കുന്ന ഇടങ്ങളിൽ കൂടെയും ക്രൈസ്തവരുടെ പ്രദക്ഷിണം ഹൈന്ദവർ ധാരാളമായി വാസം ചെയ്യുന്ന ഭാഗങ്ങളിലൂടെയും കടന്നുപോകാറുണ്ടായിരുന്നു. തങ്ങളുടെ പ്രദക്ഷിണങ്ങൾ ഏറെക്കുറെ അവരവരുടെ നിലപാടുകളുടെ ഒരു തരം പരസ്യ പ്രകടനങ്ങൾ കൂടിയായി ചിലരെങ്കിലും കണക്കാക്കിയിരുന്നതിനാൽ വർഗീയ സംഘർഷങ്ങൾക്കുള്ള സാധ്യതയും വളരെയായിരുന്നു.

ഇത്തരം സാധ്യതകൾക്ക് വിരാമം ഇടുവാൻ സഹായകരമാകുമാറ്, പാശ്ചാത്യ ക്രൈസ്തവരെ ഞെട്ടിപ്പിച്ചേക്കാവുന്ന, ഒരു ഐതിഹ്യം ഞങ്ങളുടെ നാട്ടിൽ നാളുകളായി നിലനിന്നിരുന്നു. വി. ഗീവർഗീസ് സഹദായും മഹാവിഷ്ണുവും ഏകോദര സഹോദരങ്ങൾ ആയിരുന്നു എന്നത്രെ ഈ ഐതിഹ്യം. ശൈശവപ്രായത്തിൽ പോലും അത് അപ്പാടെ വിശ്വസിക്കുവാൻ എനിക്ക് സാധിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഹൈന്ദവ സഹോദരങ്ങളോട് നല്ല നിലപാടുകൾ എടുക്കുവാൻ ഇത് സഹായകരമായി. 'മാപ്പിള' എന്ന ഒരു പൊതു സംജ്ഞയിൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നതുകൊണ്ട് ക്രൈസ്തവരും മുസ്ലീങ്ങളും സഹോദര ഭാവത്തിൽ തന്നെ കഴിഞ്ഞു കൂടി. അങ്ങനെ അന്യമതസ്ഥരോടുള്ള സാഹോദര്യ ഭാവം നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുതന്നെ എന്റെ ശൈശവം കടന്നുപോയി.

അവരുടെ ആചാരങ്ങൾ കുറെയൊക്കെ ഞാൻ വശമാക്കിയിരുന്നെങ്കിലും വിശ്വാസപരമായി ആഴത്തിൽ ഒന്നും അവരെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നില്ല.

എനിക്ക് ഇപ്പറഞ്ഞതരം അറിവുകൾ ആർജ്ജിക്കുവാൻ കുറെക്കാലം കാത്തിരിക്കേണ്ടതായി വന്നു എന്നതാണ് വാസ്തവം. പാശ്ചാത്യ ക്രിസ്ത്യാനിത്വത്തിന്റെ സാംസ്ക്കാരികാഹന്തയോടും ധൈഷണിക സങ്കുചിതത്വത്തോടും മറുതലിച്ച് 1954-ൽ പ്രിൻസ്ടണിൽ നിന്നു മടങ്ങിയെത്തിയ ശേഷമുള്ള 40 വർഷങ്ങളിലാണ് മറ്റു മതവിശ്വാസങ്ങളെപ്പറ്റി ഞാൻ ആഴത്തിൽ പഠിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചത്. ക്രിസ്ത്യാനികളും ഹിന്ദുക്കളും തമ്മിലുള്ള സംവാദങ്ങളിൽ ഞാൻ ഭാഗഭാക്കായി. സ്റ്റാൻലി ജോൺസിന്റെ സത്താർ ആശ്രമത്തിൽ വച്ച് നടന്ന ഒരു സംവാദം ശ്രദ്ധേയമായിരുന്നു. പ്രബന്ധങ്ങൾ സാധാരണഗതിയിൽ മര്യാദയുടെ മുഖമുദ്രചൂടി. സാർവ്വത്രികമായ സ്നേഹസാഹോദര്യങ്ങളുടെ മുഖാവരണം എടുത്തു ചൂടിക്കൊണ്ട്, തങ്ങൾ മറ്റുള്ളവയെ അപേക്ഷിച്ച് കൂടുതൽ ശരിയാണെന്ന് ഓരോ മതവും ചൂണ്ടിക്കാട്ടി. എന്നാൽ ലഘുഭക്ഷണസമയത്താണ് ഏറ്റവും നല്ല ഏറ്റുമുട്ടലുകൾ നടന്നത്. രണ്ട് അവസരങ്ങൾ വ്യക്തമായി ഓർക്കുന്നു.

ഹിന്ദുവായ ഒരു യൂണിവേഴ്സിറ്റി പ്രൊഫസറുടെ ചോദ്യമായിരുന്നു ഒന്ന്. അദ്ദേഹം വെട്ടിത്തുറന്ന് ചോദിച്ചു: "താങ്കൾക്ക് ഗണ്യമായ അളവിൽ സത്യസന്ധതയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. ഒരു ചോദ്യം ചോദിക്കട്ടെ: എന്തിനാണ് ക്രിസ്ത്യാനികൾ ഹിന്ദുക്കളുമായി സംവാദത്തിന് ഒരുങ്ങുന്നത്? ഹിന്ദുക്കളായ ഞങ്ങളെ മാനസാന്തരപ്പെടുത്തുന്നതിൽ നിങ്ങളുടെ "തീയും ഇടിയും" പ്രസംഗിച്ചു ഭയപ്പെടുത്തുന്ന പഴയ സുവിശേഷ പ്രവർത്തനരീതി പരാജയപ്പെട്ടതിനാൽ, ഒരു പുതിയ സമ്പ്രദായമായി നിങ്ങൾ സംവാദം ആസൂത്രണം ചെയ്തതല്ലേ? വളഞ്ഞ വഴിയിൽക്കൂടി ഞങ്ങളെ മതം മാറ്റിയെടുക്കാനുള്ള ഒരു പുതിയ തന്ത്രം?" സംവാദം സംബന്ധിച്ചു റോമൻ കത്തോലിക്കരും, പ്രൊട്ടസ്റ്റന്റുകാരും പുറത്തിറക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളധികവും ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ ലക്ഷ്യം സംബന്ധിച്ച് ആ ഹൈന്ദവസുഹൃത്ത് പ്രകടിപ്പിച്ച സംശയം ബലപ്പെടുത്തുന്നതാണെന്നതാണു നിർഭാഗ്യകരം.

അന്ന് ഞാൻ ഒരു തീരുമാനം എടുത്തു. മറ്റു മതവിശ്വാസികളുമായി ക്രിസ്തീയ സംവാദത്തിന് രണ്ടു തത്വങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുമെന്ന്. ഒന്നാമത് പരമാവധി സുതാര്യത. ക്രിസ്ത്യാനികൾക്ക് സംവാദത്തിൽ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്ന ലക്ഷ്യം ഉണ്ടായിക്കൂടാ. എല്ലാവരും ക്രിസ്തുവിന്റെ സ്നേഹത്തിന് അർഹരാണ്. ക്രിസ്തു അവർക്കുവേണ്ടിയും കൂടിയാണ്

ജീവാർപ്പണം ചെയ്തത്. മനുഷ്യരാശിക്കുവേണ്ടിയുള്ള ക്രിസ്തീയ സ്നേഹമായിരിക്കണം സംവാദത്തെ നയിക്കുന്ന മുഖ്യപ്രേരകശക്തി. മനുഷ്യരാശിയുടെ ഐക്യം സംബന്ധിച്ച ഉത്കണ്ഠ, ബഹുത്വമെങ്കിലും സൗഹൃദത്തോടെ സഹവസിക്കുന്ന സമൂഹങ്ങൾ ഓരോ സ്ഥലത്തും ദേശീയതലത്തിലും ആഗോളതലത്തിലും കെട്ടുപണി ചെയ്യേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത തുടങ്ങിയവ ഉപപ്രേരകശക്തികളായി വന്നേക്കാം. പക്ഷേ അപരനെ മാനസാന്തരപ്പെടുത്തുകയെന്ന ലക്ഷ്യം ഒരിക്കലും അവലം ബിച്ചുകൂടാ.

രണ്ടാമത്തെ തത്വം, മതങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സംവാദത്തിൽ ഒരു മതവും തങ്ങൾ മറ്റേതിനേക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമെന്ന് അവകാശവാദം ഉന്നയിച്ചു കൂടാ. സംവാദത്തിൽ എല്ലാ മതങ്ങളും ഒരേ തലത്തിലാണ്. ആദരപൂർവ്വം മറ്റുള്ളവരെ ശ്രദ്ധിക്കുകയും അവരിൽനിന്ന് പഠിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കുകയും ചെയ്യുക. നിങ്ങളുടെ വിശ്വാസം മാത്രമാണ് യഥാർത്ഥമെന്ന് നിങ്ങൾക്ക് ബോധ്യമുണ്ടായിരിക്കാം. പക്ഷേ ആ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ഔൽകൃഷ്ട്യ മൊന്നും അവകാശപ്പെട്ടുകൂടാ. എല്ലാവരും ഒരുപോലെ ദൈവത്തിന്റെ കൃപയിലും കരുണയിലും ആശ്രയിക്കുന്നവരാണ്; ഹിന്ദുക്കളും മുസ്ലീ ങ്ങളും ക്രിസ്ത്യാനികളും. ചിലർ ആ കൃപയും കരുണയും അംഗീകരി ക്കുന്നുണ്ടാവാം. മറ്റു ചിലർ അതിനെ അംഗീകരിക്കാത്തവരാണ്.

മനുഷ്യരാശിക്കുവേണ്ടിയുള്ള ക്രിസ്തുവിന്റെ സ്നേഹത്തെപ്പറ്റി ഒരു ഹൈന്ദവസുഹൃത്തിന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായ ചിത്രത്തെ ലഘുഭക്ഷണസമ യത്ത് അദ്ദേഹം അനാവരണം ചെയ്തു: "ഇതു മനസ്സിലാക്കുവാൻ നിങ്ങ ൾക്കു തൊലിക്കട്ടിയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു." ആമുഖം കേട്ടപ്പോഴേ ഞാൻ കരുതലോടെയിരുന്നു. "ഹിന്ദുക്കളോടുള്ള ക്രിസ്തീയ സ്നേഹത്തെ പ്പറ്റി ക്രിസ്ത്യാനികളായ നിങ്ങൾ സംസാരിക്കുമ്പോൾ എന്റെ ഹൈന്ദവ മനസ്സിലൂടെ കടന്നുപോകുന്ന ചില ചിത്രങ്ങളെപ്പറ്റി ഞാൻ പറയട്ടെ. ഭീമാകാരനായ ഒരു എട്ടുകാലിയെയാണ് ഞാൻ കാണുന്നത്. അതിന്റെ ശരീരത്തിലെ സുഷിരങ്ങളിൽ നിന്ന് 'ക്രിസ്തീയ സ്നേഹം' എന്ന ഒരിനം പശയുള്ള ദ്രാവകം ഊറിക്കൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. അതുപയോഗിച്ച്, പറന്നുനടക്കുന്ന ഹൈന്ദവ ഈച്ചയായ എന്നെ പിടികൂടുന്നതിനു സമർത്ഥമായ മനോഹരവല നെയ്തെടുക്കുകയാണത്.'' ഞാനൊന്നു ഞെട്ടി, പക്ഷേ,പുറത്തു കാണിച്ചില്ല. ആ സുഹൃത്തിന്റെ ആരോപണം അടിസ്ഥാനരഹിതമല്ലെന്ന് എനിക്കറിയാം. ധർമ്മത്തി ന്റെയോ; ആശുപത്രികൾ, സ്കൂളുകൾ, അനാഥാലയങ്ങൾ തുടങ്ങി പരോപകാരപ്രദമായ സ്ഥാപനങ്ങളുടെയോ രൂപത്തിൽ പ്രവഹിക്കുന്ന ക്രിസ്തീയ സ്നേഹത്തിന്റെ പിന്നിൽ 'ക്രിസ്തുവിന് സാക്ഷ്യം വഹി ക്കുക', ക്രിസ്തുമതത്തെ ആകർഷകമാക്കിക്കാണിക്കുക എന്നീ

പ്രേരകശക്തികൾ ഇന്നും പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. എല്ലാ വിധത്തിലുള്ള ക്രിസ്തീയ സാമൂഹ്യപ്രവർത്തനവും സുവിശേഷത്തിന്റെ പരസ്യമായി പരിഗണിക്കുക അനുചിതമായിരിക്കും. പക്ഷേ അക്രൈസ്തവർ പലപ്പോഴും അങ്ങനെ അവയെ കാണുന്നുവെന്നതു വാസ്തവം.

മറ്റു മതവിശ്വാസികളുമായി സംവാദത്തിലേർപ്പെടുന്നതു സംബന്ധിച്ച് ഒരു സബ് യൂണിറ്റ് സഭകളുടെ ലോകകൗൺസിൽ ആരംഭിച്ചു. ഒരു ഒന്നാംകിട ഭാരതീയ ക്രിസ്ത്യൻ നേതാവായ ഡോ. സ്റ്റാൻലി സമർത്ഥയെ ആ സബ് യൂണിറ്റിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനായി നിയമിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാവന ഗണ്യമായിരുന്നു. സാംസ്ക്കാരികമായി സങ്കുചിത വീക്ഷണം പുലർത്തിപ്പോന്ന യൂറോപ്യൻ സഭയിൽപ്പോലും കുറെ നല്ല മതസംവാദങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുവാൻ ഞങ്ങൾക്ക് കഴിഞ്ഞു. ഞാനും ഈ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മുഖ്യനേതൃത്വം വഹിച്ചിരുന്നു. ന്യായവും സത്യസന്ധവുമായ സംവാദത്തിന് ഏതാനും ചട്ടങ്ങളും പ്രമാണങ്ങളും ഞങ്ങൾ ക്രോഡീകരിച്ചു. ഈ സെമിനാറുകളിലും കൺസൽറ്റേഷനുകളിലും മറ്റു മതവിശ്വാസികളുമായിച്ചേർന്ന് അർത്ഥഭരിതമായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന അനുഭവത്തിലേക്കും ഞങ്ങൾ കടന്നുചെന്നു. യൂറോപ്പിലെ ക്രിസ്തീയ വൃത്തങ്ങളിൽ ഒട്ടുവളരെ ഒച്ചപ്പാടിന് ഇതു കാരണമായി. മുസ്ലീങ്ങളുമായി പ്രാർത്ഥനാശുശ്രൂഷയിൽ പങ്കെടുത്തതിന് എന്റെ സുഹൃത്തായ ഒരു ജർമ്മൻ പ്രൊഫസർക്ക് യൂണിവേഴ്സിറ്റിയിലെ ജോലി മിക്കവാറും നഷ്ടപ്പെടുന്ന അവസ്ഥവരെയെത്തി. എന്നിരിക്കിലും ഞങ്ങൾ ഒച്ചപ്പാടുണ്ടാക്കാതെ അടിവച്ചു നീങ്ങി; 1975-ലെ സഭകളുടെ അഖിലലോക കൗൺസിലിന്റെ നൈറോബി അസംബ്ലി വരെ.

ക്രിസ്ത്യാനിത്വത്തിന് - പ്രത്യേകിച്ച് യൂറോപ്യൻ ക്രിസ്ത്യാനിത്വത്തിന്- പ്രായപൂർത്തിയായെന്ന ഡീട്രിച്ച് ബോൺഹോഫറുടെ അവകാശവാദം പരീക്ഷിച്ചുനോക്കാൻ സമയമായെന്ന് ഡയലോഗ് വർക്കിംഗ് ഗ്രൂപ്പംഗങ്ങളായ ഞങ്ങൾക്ക് തോന്നി. നൈറോബി അസംബ്ലിയിലേക്ക് ലോകത്തിലെ വലിയ മതങ്ങളിൽ നിന്ന് ഏതാനും നിരീക്ഷകരെ ഞങ്ങൾ ക്ഷണിച്ചു. അസംബ്ലിയുടെ ഒരു വിഭാഗം മതസംവാദത്തിനായി മാറ്റിവച്ചു. നൈറോബിയിൽ മുൻഗണന നൽകിയ പരിസ്ഥിതി പ്രശ്നത്തോടൊപ്പം സാംസ്ക്കാരിക ബഹുത്വവും മതസംവാദവും അസംബ്ലി അജണ്ടയുടെ പുറകുവശത്തു നിന്ന് കേന്ദ്രഭാഗത്തേക്ക് സംക്രമിപ്പിക്കണമെന്നായിരുന്നു ഞങ്ങളുടെ ആഗ്രഹം. സംവാദം സംബന്ധിച്ച വിഭാഗത്തിന് അദ്ധ്യക്ഷത വഹിക്കാൻ എന്നെ നിയോഗിച്ചു.

പ്രസിഡന്റ് എന്ന നിലയിലുള്ള എന്റെ അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗം കഴിഞ്ഞയുടൻ എന്റെ ഒരു സുഹൃത്തായ നോർവീജിയൻ ലൂതറൻ ബിഷപ്പ് ചോദിച്ചു: "സത്യമറിയാൻ ക്രിസ്തേതരുടെ അടുക്കൽ പോകുവാൻ

നിർബന്ധിതനായ വിധത്തിൽ, യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ വെളിപ്പാട് ഏതർത്ഥത്തിലാണ് ചെയർമാൻ അപര്യാപ്തമായി കണ്ടത്?" എന്റെ വികാരങ്ങൾ വ്രണപ്പെട്ടു. പക്ഷേ അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തിരുന്നതിനാൽ രൂക്ഷമായി പരുക്കൻ ഭാഷയിൽ തിരിച്ചടിക്കാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ലാഞ്ഞു. ഞാൻ ഇത്രമാത്രം പറഞ്ഞു: "എന്റെ സുഹൃത്തായ നോർവീജിയൻ ബിഷപ്പിനോളം ഭാഗ്യവാനല്ല ചെയർമാനായ ഞാൻ. യേശുക്രിസ്തുവിന്റെ വെളിപ്പാട് അദ്ദേഹം പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലാക്കിയതുപോലെ, മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നും ഇനിയൊന്നും പഠിക്കാനില്ലെന്ന ഭാവത്തിൽ അദ്ദേഹം ആത്മസംതൃപ്തിയടഞ്ഞതുപോലെ തോന്നുന്നു". ഉദ്ദേശിച്ച അർത്ഥം പിടികിട്ടിയോ എന്തോ? പക്ഷേ യൂറോപ്യൻ ക്രിസ്ത്യാനിത്വത്തിന്റെ ലജ്ജാകരമായ സങ്കുചിതമനോഭാവം എന്റെ ക്രിസ്തേതര സുഹൃത്തുക്കൾക്കു വ്യക്തമായി മനസ്സിലായി. അവരുടെ മനസ്സിനു ക്ഷതമേറ്റു. പക്ഷേ അവർ പ്രശാന്തരായിരുന്ന് മര്യാദയോടെ വർത്തിച്ചു. യൂറോപ്യൻ സാംസ്ക്കാരിക സങ്കുചിതഭാവത്തിന്റെ കനത്ത പാറക്കെട്ടിൽ തല്ലി ഞങ്ങളുടെ പ്രതീക്ഷകൾ തകർന്നു.

ഇനിയും ബഹുമത സംവാദങ്ങളിൽ സഭകളുടെ അഖിലലോക കൗൺസിൽ ഏർപ്പെട്ടുകൂടെന്ന് അസംബ്ലി തീരുമാനിച്ചു. ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കു നിയന്ത്രണം കൈകാര്യം ചെയ്യത്തക്കവിധം രണ്ടു മതങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സംവാദത്തിൽ ഒതുങ്ങി നിൽക്കണം. നൈറോബി അസംബ്ലി എന്നെ മതിമോഹവിമുക്തനാക്കി. പാശ്ചാത്യ ക്രിസ്ത്യാനികളിൽ റോമൻ കത്തോലിക്കരോ പ്രൊട്ടസ്റ്റണ്ടുകാരോ ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കു നിയന്ത്രണമില്ലാത്ത സംവാദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടാൻ തക്ക പക്വത ആർജ്ജിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് ഞാൻ മനസിലാക്കി. ഇക്കാര്യത്തിൽ പൗരസ്ത്യ ക്രിസ്തീയത്വം കൂടുതൽ പക്വമാണെന്നോ കൂടുതൽ തുറന്ന മനസുള്ളതാണെന്നോ ഞാൻ അവകാശപ്പെടുകയല്ല. വാസ്തവം പറഞ്ഞാൽ പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സിയുടെ വരട്ടു വിജ്ഞാന തത്വസംഹിതയുമായും, മറ്റുള്ളവരെ ഒഴിച്ചു നിർത്തുന്ന സ്വമതാവലംബന ശാഠ്യവുമായും തട്ടിച്ചു നോക്കുമ്പോഴാണ് നാം പാശ്ചാത്യ ക്രിസ്ത്യാനിത്വത്തെ മെച്ചപ്പെട്ട വെളിച്ചത്തിൽ കാണുക.

ആത്മവിശ്വാസത്തിന്റെ പ്രതിസന്ധി

അതെന്തായാലും, പാശ്ചാത്യസഭയുടെ - പ്രൊട്ടസ്റ്റന്റായാലും റോമൻ കത്തോലിക്കരായാലും സെക്ടേറിയനായാലും - നേതൃത്വത്തിൽ എനിക്കുള്ള ആത്മവിശ്വാസം തകരത്തക്ക പ്രക്രിയ ആരംഭിച്ചു കഴിഞ്ഞു. എന്റെ പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സി, അനേകം ശക്തികളുമായി വ്യക്തമായ ധാരണയില്ലാതെ മല്ലടിച്ചുകൊണ്ട് അതിന്റെ മാനവിക വീക്ഷണം നഷ്ടപ്പെടുത്തി. മദ്ധ്യപൗരസ്ത്യ ദേശത്ത് ഇസ്ലാമുമായും ആക്രമണോ

ത്സുകരായ റോമൻ കത്തോലിക്കരുമായും പ്രൊട്ടസ്റ്റന്റുകാരുമായും, പല യിടങ്ങളിലും കാണാവുന്ന മതപരിവർത്തന മിഷനുകളുമായും, മദ്ധ്യ യൂറോപ്പിലും കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിലും നിരീശ്വര കമ്മ്യൂണിസവുമായും, രക്തം ഊറ്റിക്കുടിക്കുന്ന നാളികളുമായി ലോകമൊട്ടുക്കു പടർന്നുകയ റുന്ന ലിബറൽ സെക്കുലറിസവുമായും പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സിക്ക് മല്ലടിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സങ്കുചിതത്വത്തിൽ തൃപ്തിപൂണ്ട്, ക്രിസ്തീയസത്യം സംബന്ധിച്ച സ്വന്തം കുത്തകാവകാശത്തെപ്പറ്റി വൻഅവകാശവാദങ്ങൾ ഉയർത്തി, അതേസമയം ആധുനിക ലോകവു മായോ സ്വന്തം യുവജനങ്ങളുമായോ അത്മായരുമായോ (അന്യവൽക്ക രിക്കപ്പെട്ട ഓർത്തഡോക്സ് വനിതകൾ ഉൾപ്പെടെ) ആശയവിനിമയം നടത്താൻ കഴിയാതെ നിഷേധാത്മക നിലപാട് വഴി ആത്മരക്ഷയുടെ ഒരു മനഃശാസ്ത്രകവചം അത് വികസിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സഭാ കൗൺസിലിന്റെ ഏഴു പ്രസിഡന്റുമാരിൽ ഒരാളായി എന്നെ 1983-ലെ വാൻകൂവർ അസംബ്ലി തിരഞ്ഞെടുത്തു. നയരൂപവൽക്കരണ ത്തിൽ നിന്നും സജീവമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നും അധികാരസ്ഥാ നങ്ങളിൽ നിന്നും എന്നെ പുറത്തുനിറുത്തുന്നതിനുള്ള ഡബ്ലിയു. സി. സി. അധികൃതരുടെ സാഹസിക നീക്കത്തിന്റെ ഫലമായിരുന്നു അത്. കൗൺസിൽ പ്രസിഡന്റ് എന്നും അലങ്കാര പ്രധാന വ്യക്തിയാണ്. എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മറ്റിയിൽ അംഗമാണ് എന്നല്ലാതെ പ്രസിഡന്റിന് ഒരധികാരവും ഇല്ലായിരുന്നു. അപ്രധാനമായ പരസ്യസന്ദർഭങ്ങളിൽ പ്രസിഡന്റ് കൗൺസിലിനെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യുമെന്നാണു പ്രതീക്ഷി ക്കുന്നത്. എല്ലാ വിവാദങ്ങളിൽ നിന്നും ഒഴിഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന ഒരു സീനിയർ വ്യക്തിയാണ് പ്രസിഡണ്ട്.

വാൻകൂവറിൽ അണിയറയിൽ അരങ്ങേറിയ അധികാര വിതരണ കസർത്തുകളെപ്പറ്റി ഞാൻ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടാണിരുന്നത്. വെസ്റ്റിൻഡീ സിൽ നിന്നുള്ള കറുത്ത വംശജനും ഇംഗ്ലീഷുകാരനുമായ ഫിലിപ്പ് പോട്ടർ ആയിരുന്നു അന്ന് ജനറൽ സെക്രട്ടറി. മെരുക്കിയെടുക്കാവുന്ന ഒരു വ്യക്തിയെ മോഡറേറ്ററായി മതിയെന്നാണ് പോട്ടറുടെ പക്ഷം. ആഗോളസഭയെപ്പറ്റി ഒന്നുമറിഞ്ഞുകൂടാത്ത, മോഡറേറ്റർക്കാവശ്യമായ ദൈവശാസ്ത്ര ജ്ഞാനമില്ലാത്ത ഒരു സ്കോട്ടീഷ് സ്കൂളദ്ധ്യാപകനെ പോട്ടർ മോഡറേറ്റർ സ്ഥാനത്തേക്ക് കണ്ടുപിടിച്ചു. കണ്ണുകളിൽ ജ്വലി ക്കുന്ന ധിക്കാരഭാവത്തോടെ, മോഡറേറ്ററായി താൻ കണ്ടുപിടിച്ച വ്യക്തിയെ എന്തെല്ലാം എതിർപ്പുകളുണ്ടായാലും തെരഞ്ഞെടുക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. എന്റെ പേര് പ്രസിഡണ്ട് സ്ഥാനത്തേക്ക് നിർദ്ദേശി ക്കുമെന്നും അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി. പോട്ടറുടെ സ്ഥാനാർത്ഥി മോഡ റേറ്ററായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടാൻ സാധ്യതയില്ലെന്ന് ഞാൻ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

കാണിച്ചുതരാമെന്നായിരുന്നു പോട്ടറുടെ മറുപടി. ഒരു കൊല്ലത്തിനകം തന്റെ കാലാവധി തീരുമ്പോൾ ജർമ്മൻകാരനും തന്റെ ആത്മമിത്രവും ഉപദേഷ്ഠാവുമായ പ്രൊഫ. കോൺറാഡ് റെയ്സറെ ജനറൽ സെക്രട്ടറിയാക്കണമെന്നും പോട്ടർ തീരുമാനിച്ചിരുന്നു.

അന്ന് സെൻട്രൽ കമ്മറ്റിയുടെ മോഡറേറ്റർ സ്ഥാനത്തിനു ന്യായമായും ആർഹനായ വ്യക്തി ഞാൻ മാത്രമായിരുന്നു. ഓർത്തഡോക്സ് പാരമ്പര്യത്തിൽ നിന്ന് അന്നുവരെ ആരെയും ജനറൽ സെക്രട്ടറിയായോ മോഡറേറ്ററായോ സേവനമനുഷ്ഠിക്കുവാൻ അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല. ജനറൽ സെക്രട്ടറിയുടെ സ്ഥാനം മാത്രമാണ് മോഡറേറ്ററിനേക്കാൾ അധികാരം കയ്യാളുന്ന തസ്തിക.

ഡബ്ലിയു. സി. സി. യിലെ അധികാര വടംവലിയിൽ ഞാൻ പ്രവേശിച്ച ദുർലഭ സന്ദർഭങ്ങളിലൊന്നാണിത്. പോട്ടറും റെയ്സറും സ്കോട്ടീഷ് സ്കൂളദ്ധ്യാപകനും ഒരുമിച്ച് ചേർന്ന് ഡബ്ലിയു. സി. സി. യുടെ അധികാരത്തിൽ വരുന്നത് വിനാശകരമാണെന്ന് എനിയ്ക്ക് ബോധ്യമായിരുന്നു. തങ്ങളെ പൂർണ്ണമായും പുറംതള്ളിയതായി ഓർത്തഡോക്സ് സഭകൾക്ക് തോന്നുവാൻ അതു കാരണമാകും. ഡബ്ലിയു. സി. സി. യുടെ നിലനില്പ്പിനു തന്നെ ഭീഷണി ഉയർന്ന ഒരു സമയം. തന്മൂലം ഞാൻ പ്രവർത്തനനിരതനായി. ഫലം സിദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. ജനറൽ സെക്രട്ടറിയുടെ നിർദ്ദേശം സെൻട്രൽ കമ്മറ്റി പുറംതള്ളി. കുഴഞ്ഞുമറിഞ്ഞ പ്രക്രിയയിലൂടെ ജർമ്മൻകാരനായ പ്രീസസ് ഹെൽഡിനെ മോഡറേറ്ററായി തെരഞ്ഞെടുത്തു. തൽക്കാലത്തേക്കെങ്കിലും കോൺറാഡ് റെയ്സറുടെ പിന്തുടർച്ചാ സാധ്യത അതോടെ തകർന്നു. രസിക്കാത്ത മട്ടിൽ റെയ്സർ സെൻട്രൽ കമ്മറ്റിയിൽ നിന്നും ഇറങ്ങിപ്പോയി. സെൻട്രൽ കമ്മറ്റി നടപടിയുടെ യഥാർത്ഥ അർത്ഥം അദ്ദേഹത്തിനു മനസ്സിലായെന്നു സാരം.

1983–ൽ ഡബ്ലിയു. സി. സി. എക്യുമെനിക്കൽ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ "വിശിഷ്ട ഉപകരണ"മാണെന്നുള്ള വാദത്തിൽ ഞാൻ ആശങ്കാകുലനായി. മിക്ക രാഷ്ട്രങ്ങളിലും കാണുന്ന രീതിയിലുള്ള വൃത്തികെട്ട രാഷ്ട്രീയം ആ ക്രിസ്തീയ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പ്രകടമാകുന്നതായി എനിക്കു തോന്നി. 1991–ലെ കാൻബറാ അസംബ്ലിവരെ ഞാൻ പ്രസിഡന്റായി പ്രവർത്തിച്ചു. പക്ഷേ സുപ്രധാന തീരുമാനങ്ങളെടുക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിൽ എന്നെ ക്രമാനുഗതമായി മാറ്റിനിർത്തി. സുപ്രധാന പരസ്യ സന്ദർഭങ്ങളിലൊന്നും ഡബ്ലിയു. സി. സി. യെ പ്രതിനിധാനം ചെയ്യാൻ എന്നെ അനുവദിച്ചില്ല. പ്രസിഡണ്ടായിട്ടല്ല സ്വന്തം നിലയിൽ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാൻ പോകുന്നതായി പറഞ്ഞിട്ടുള്ളപ്പോഴൊക്കെ ഡബ്ലിയു. സി. സി. നേതൃത്വം ഭയന്നു. എന്നെ തടയുന്നതിനോ കടത്തി

വെട്ടുന്നതിനോ നടപടി സ്വീകരിച്ചു. ഉദാഹരണത്തിന്, നിക്കരാഗ്വയുടെ വിമോചനത്തിന്റെ ആറാം വാർഷികത്തിൽ പങ്കെടുക്കുവാൻ ഞാൻ മനാഗ്വ സന്ദർശിക്കുമെന്ന് അറിയിച്ചപ്പോൾ, എനിക്കു തടസ്സം സൃഷ്ടിക്കുവാൻ വേറെ രണ്ടു പ്രസിഡന്റുമാരെയും മറ്റാളുകളെയും കൂടെ അയക്കാൻ അവർ തീരുമാനിച്ചു. സാൻഡിനിസ്റ്റുകൾക്ക് അനുകൂലമായി ഞാൻ എന്തെങ്കിലും പറയുമോ എന്നതായിരുന്നു അവരുടെ ആശങ്ക.

എന്റെ നോട്ടത്തിൽ ശരിയെന്നു തോന്നിയതു മനാഗ്വയിൽ ഞാൻ ചെയ്തു. അമേരിക്കൻ ആക്രമണ ഭീഷണിക്കെതിരായി വിദേശ കാര്യമന്ത്രി ഡസ്ക്കോട്ടോ ഉപവസിക്കുന്ന സ്ഥലത്തേക്കാണ് ഞാൻ ആദ്യമേ പോയത്. സഹാനുഭൂതി സൂചകമായി ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ച് ഒരു ദിവസം ഉപവസിച്ചു. പ്രസിഡണ്ട് ഒർട്ടേഗയെ ഞാൻ സന്ദർശിച്ചു. സാൻഡിനിസ്റ്റുകൾ ഇത്ര വർഗീയമായതെന്താണെന്നും, മോസ്കിറ്റോകളോട് മോശമായി പെരുമാറിയതെന്താണെന്നും ഞാൻ മര്യാദയോടെ ചോദിച്ചു. ഒർട്ടേഗ പ്രസിഡണ്ടിന്റെ കസേരയിൽ നിന്ന് എഴുന്നേറ്റ് തല നമിച്ചുകൊണ്ട് എന്നോട് പറഞ്ഞു: “സാൻഡിനിസ്റ്റുകൾ തെറ്റു ചെയ്തുവെന്ന് ദൈവമുമ്പാകെയും അങ്ങയുടെ മുമ്പാകെയും ഞാൻ ഏറ്റുപറയുന്നു. മോസ്കിറ്റോകൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാൻ ഞങ്ങൾ കഴിവുള്ളതെല്ലാം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.”

മദ്ധ്യ അമേരിക്കയിലെ മർദ്ദനത്തെ അപലപിച്ച ലാറ്റിൻ അമേരിക്കൻ ക്രിസ്ത്യാനികൾ, ഭൂഖണ്ഡത്തിലെ ആദിവാസികളോട് അവർ അനുവർത്തിച്ച ക്രൂരതകളെപ്പറ്റി ബോധവാന്മാരല്ലെന്നത് എന്നെ ദുഃഖാകുലനാക്കി. വിമോചന ദൈവശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരെന്ന് അറിയപ്പെടുന്നവർ പോലും, അവർ ആട്ടിപ്പായിക്കുകയും സംസ്ക്കാരവിരുദ്ധരാക്കുകയും ചെയ്ത തദ്ദേശീയരെ മനസ്സിലാക്കാനോ സഹാനുഭൂതി പ്രദർശിപ്പിക്കാനോ തയ്യാറായിട്ടില്ല.

എൽസാൽവഡോർ, ഡൊമിനിക്കൽ റിപ്പബ്ലിക്ക് തുടങ്ങിയ മറ്റു മദ്ധ്യ അമേരിക്കൻ രാജ്യങ്ങളും ഞാൻ സന്ദർശിച്ചു. കരുത്തരായ അമേരിക്കനനുകൂല ഫാസിസ്റ്റു ശക്തികൾ പീഡിപ്പിക്കുകയും കൂട്ടക്കൊല ചെയ്യുകയും ചെയ്ത ജനങ്ങളെ ഞാൻ കണ്ടു. എന്റെ സന്ദർശനത്തിന്റെ ഒരു യഥാർത്ഥ റിപ്പോർട്ട് 1985 ജൂലൈ 28 മുതൽ ആഗസ്റ്റ് 8 വരെ അർജന്റീനയിൽ ചേർന്ന സെൻട്രൽ കമ്മറ്റിക്ക് ഞാൻ സമർപ്പിച്ചു. ആ റിപ്പോർട്ടിലെ ഗണ്യമായ വൈകാരികാംശത്തിന്റെ സ്വാധീനം മൂലം, ചർച്ച കൂടാതെതന്നെ മദ്ധ്യഅമേരിക്ക സംബന്ധിച്ച പ്രമേയം കമ്മറ്റി അംഗീകരിച്ചു.

വളരെ വിശാലമായ എന്റെ എക്യുമെനിക്കൽ അനുഭവത്തിൽ നിന്നും

ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയ കാര്യം, കർത്താവിന്റെ കുരിശിന്റെ വഴിയോടും അപ്പോസ്തോലന്മാർ പഠിപ്പിച്ചുതന്ന കാര്യങ്ങളോടും പകുതിയെങ്കിലും വിശ്വസ്തത കാണിക്കുന്ന ഒരൊറ്റ ക്രൈസ്തവ സഭ പോലും എനിക്ക് കണ്ടെത്തുവാൻ സാധിച്ചില്ലെന്നത്രെ. ദൈവത്തിന്റെ പ്രവൃത്തികളെ ക്രൈസ്തവ സഭകൾക്കു പുറത്ത് ഏതുതരത്തിൽ കാണുവാൻ സാധിക്കുമെന്ന ഒരു അന്വേഷണത്തിലേക്കാണ് ഇത് എന്നെ കൊണ്ടെത്തിച്ചത്.

ചരിത്രത്തിന്റെ മുമ്പോട്ടുള്ള പ്രയാണത്തിന്റെ നാൾവഴികളിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനമായ ഒരു ഊന്നൽ, സർവ്വ മനുഷ്യരുടെയും പുരുഷന്മാരും സ്ത്രീകളും കുട്ടികളും ഉൾപ്പെടെ, സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെയും അഭിമാനത്തിന്റെയും സാക്ഷാൽക്കാരമായിരിക്കണമെന്നാണ് എന്റെ വ്യക്തമായ തിരിച്ചറിവ്. ഇങ്ങനെ ചരിത്രം മുമ്പോട്ടു പ്രയാണം ചെയ്യുമ്പോൾ അന്തർമത പ്രസ്ഥാനങ്ങളും വനിതാ സംഘടനകളും വളരെ അർത്ഥവത്തായ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ വഹിക്കുവാനുണ്ട്. ഒരു സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രതിബദ്ധതയോട് ചേർന്നുനിൽക്കുന്ന സമാധാന പ്രസ്ഥാനം ഉയർന്നുവന്നേക്കുമെന്ന് ഞാൻ മുൻകൂട്ടി കാണുന്നു. ഇത് സമൂഹത്തിന്റെ കേന്ദ്ര സ്ഥാനത്തെത്തി അതിന്റേതായ പങ്കുവഹിക്കുമെന്നാണ് ഞാൻ പ്രത്യാശിക്കുന്നത്. ഏകജാലക ആഗോള കമ്പോള വ്യവസ്ഥിതിയിലെ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ കൂടുതൽ പ്രത്യക്ഷമായി വെളിപ്പെടുക തന്നെ ചെയ്യും. അത് ലോകമെമ്പാടുമുള്ള സാമ്പത്തിക തകർച്ചയ്ക്ക് വഴി തുറന്നേക്കാം. ദൈവ കേന്ദ്രീകൃത സംവിധാനത്തെ നിഷേധിക്കുന്ന മതേതര സംസ്കാരം മനുഷ്യ സമൂഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ചരിത്രപരമായ ഭോഷത്തമാണെന്ന് തിരിച്ചറിയാത്തിടത്തോളം മുമ്പോട്ടുള്ള പ്രയാണം ദുഷ്കരമാണെന്ന് ഞാൻ തീർച്ചയായും കരുതുന്നു.

ക്രൈസ്തവ സഭകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിലാകട്ടെ, ഗവൺമെന്റുകളുടെ പരിപാടികളിലാകട്ടെ, ഐക്യരാഷ്ട്രസഭ പോലെയുള്ള ഗവൺമെന്റിതര പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലാകട്ടെ, മനുഷ്യസമൂഹത്തെ മുമ്പോട്ടു നയിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ വിശ്വാസമർപ്പിക്കുവാൻ എനിക്കാവുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എല്ലാ മതങ്ങളിൽ നിന്നും അർപ്പണബോധമുള്ള നേതൃത്വം മുന്നോട്ടുവരണം; അല്ലാതെ പ്രസംഗം മാത്രമുള്ളവരിൽ നിന്നല്ല. അവർ വേണം രാജ്യങ്ങളിലും ഭൂഖണ്ഡങ്ങളിലും ഓടിനടന്ന് ജനസഞ്ചയത്തെ ഉദ്ബുദ്ധരാക്കി മനുഷ്യസമൂഹ നന്മ ലാക്കാക്കി പ്രവർത്തിക്കുവാൻ.

എന്റെ ദർശനം എന്റെ വിശ്വാസം

ഇത് അവസാനിപ്പിക്കുന്നത് എന്റെ വിശ്വാസം ഏറ്റുപറഞ്ഞു കൊണ്ടു തന്നെയാകാമെന്ന് കരുതുകയാണ്; ഒപ്പം ഈ എഴുപത്തിമൂന്നാം വയ

സ്സിലും, എന്റെ ദർശനത്തെക്കുറിച്ച് സൂചിപ്പിക്കണമെന്ന ഒരു പ്രേരണയും എന്നെ നയിക്കുന്നു.

സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവയുടെ ക്രമം ദൈവകരങ്ങളിലാണെന്ന് എനിക്ക് നിശ്ച യമുണ്ട്. ഒന്നുമില്ലായ്മയിൽ നിന്നും ഉണ്മയിലേക്ക് അവയെ കൊണ്ടു വന്നത് ദൈവമാണ്. അവന്റെ ഇച്ഛയാൽ മാത്രമാണ് അവ സദാ നില നിന്നു പോകുന്നത്. ആ ഇച്ഛ നന്മയാണ്. തിന്മയുടെ നേരിയ അംശം പോലും അതിൽ ഇല്ല. അതുകൊണ്ട് എന്നെ വീഴ്ത്തുവാൻ തിന്മയ്ക്ക് ആവുകയില്ല; തിന്മയെക്കുറിച്ചുള്ള ഭയത്താൽ എന്റെ പാതകൾ തെറ്റി പ്പോകുകയുമില്ല. നന്മയാണ് സത്യം; അതു മാത്രമാണ് സത്യം. ബാക്കി യെല്ലാം അവയുടെ സമയത്ത് ഇല്ലാതായിത്തീരുക തന്നെ ചെയ്യും.

ആ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ക്രമത്തിൽ ഞാൻ ഉൾപ്പെടുന്നു, എന്നാൽ യാതൊരു കാരണവശാലും ഞാൻ അതിന്റെ കേന്ദ്രസ്ഥാനത്തല്ല; സക ലതും സകലരും സൃഷ്ടിയുടെ താളക്രമത്തിൽ ഭാഗഭാക്കാകുന്നുണ്ട്; അത് നല്ലതുമാണ്. എന്നാൽ തിന്മയിൽ നിന്ന് നന്മ വേർപെട്ടു വരുന്നത് ഒരു വശത്ത് സന്തോഷവും സമാധാനവും ആണെങ്കിലും അതിൽ വേദ നയും കഷ്ടപ്പാടും കണ്ടേക്കാം. ഈ വേർപിരിയൽ ചരിത്രത്തിൽ ആദി യോടന്തം സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. 'കൊയ്ത്തുകാലത്ത്' ഈ വേർ പിരിയൽ നടക്കുന്നത് ഒരു പ്രത്യേക രീതിയിൽ ആയിരിക്കും. അതാണ് സർവതിന്റെയും അവസാനം. ചരിത്രത്തിന്റെ ആകെത്തുകയും; ഇത് സംഭവിക്കുന്നത് ചരിത്രത്തിന്നുമപ്പുറത്തായിരിക്കുമെന്ന് ഓർക്കണം.

സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ക്രമം അതിന്റെ ഉണ്മയിൽ ആയിത്തീർന്നത് പുത്രനിൽ കൂടിയാണ്. അവൻ മനുഷ്യസമൂഹത്തിന് പുത്രനായി മാറി, അതായത് പുത്രൻ മനുഷ്യസമൂഹത്തിന്റെ ദൈവകൽപിത ഭാഗധേയമായി; സൃഷ്ടി ക്കപ്പെട്ട ക്രമത്തിന്റെ ഭാഗധേയം. അവൻ നമ്മുടെ സമാധാനത്തിലും സന്തോഷത്തിലും പങ്കാളിയാകുന്നു, ഒപ്പം നമ്മുടെ വേദനയിലും കഷ്ട തയിലും. അവനെ ഞാൻ ആരാധിക്കുന്നു, അവനെ ഞാൻ സ്നേഹി ക്കുന്നു, അവനെ പുല്ലിംഗ സർവനാമത്തിൽ ഞാൻ വിശേഷിപ്പിക്കുമെ ങ്കിലും സത്തയിൽ അവൻ പുരുഷനല്ല, സ്ത്രീയുമല്ല. കാരണം, അവനെ വിശേഷിപ്പിക്കുവാൻ യുക്തമായ ഒരു യഥാതഥ സർവനാമം ആംഗ്ലേയ ഭാഷയിൽ ഇനിയും ഉണ്ടാകേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അവൻ, 'അവൻ ആകുന്നു.' അതു തന്നെ എന്റെ സംതൃപ്തിയും. അവനിൽ ഞാൻ വിശ്വ സിക്കുന്നു. അവനാണ് എന്റെ പ്രത്യാശ, അവൻ എനിക്കു വഴികാട്ടിയും എന്റെ നങ്കൂരവും. അവനാണ് സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ക്രമത്തിന്റെ ഭാഗധേയം.

എല്ലാവരിൽ നിന്നും ഞാൻ പഠിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്, പലരിൽ നിന്നും പഠിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്റെ ജീവിതത്തിൽ എനിക്ക് അനുഭവവേദ്യ

മായ ഏറ്റവും വലിയ വിടുതൽ എന്നു പറയുവാൻ സാധിക്കുന്നത് തങ്ങളുടെ പ്രത്യേകതരം സംവിധാനങ്ങളാൽ പാശ്ചാത്യ ചിന്താസരണികളുടെ ചുവടു പിടിച്ചു വേണം അറിവു നേടേണ്ടതെന്ന മിഥ്യാ ബോധത്തിൽ നിന്നുള്ള വിടുതലായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ എനിക്ക് യിൻ-യാങ് എന്ന വ്യക്തി രൂപപ്പെടുത്തിയ ബഹുസ്വര - പരസ്പരവിധേയ ചിന്താശൈലിയെക്കുറിച്ച് ചെറുതായ ഒരു ധാരണയുണ്ട്. ചൈനീസ് 'താള' അറിഞ്ഞതുകൊണ്ട് പാശ്ചാത്യരുടെ ആത്മനിഷ്ഠാപരമായ ചിന്താശൈലിയുടേയും മദ്ധ്യവൃത്തരുടെ യുക്തിസഹപരമായ ശൈലിയുടേയും അടിമത്വത്തിൽപെട്ടു പോകേണ്ട ആവശ്യം ഇല്ലായെന്ന് ബോദ്ധ്യമായി.

എന്റെ സ്വന്തം ഭാരതീയ പാരമ്പര്യത്തിൽ നിന്ന് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയ ഒരു തത്വം ഇതാണ്: 'ഏകം അദ്വൈതം.' അതായത് രണ്ടാമത് ഒന്നില്ലാത്ത ഒന്ന്. എല്ലാ വൈരുദ്ധ്യങ്ങളും വ്യതിരക്തതകളും അവസാനം ആ ഒന്നിൽ, രണ്ടാമത് ഒന്നില്ലാത്ത ആ ഒന്നിൽ, സംയോജിതമാകുന്നു എന്ന തിരിച്ചറിവ് എന്നിൽ രൂഢമൂലമായി. ആ 'ഒന്ന്' മറ്റുള്ള പലതിനെയുംകാൾ ആത്യന്തികമത്രെ.

എന്റെ പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് പാരമ്പര്യം പറഞ്ഞുതരുന്നത് ദൈവത്തെ കൂടാതെയോ, ദൈവത്തിനു പുറത്തോ സൃഷ്ടി ഇല്ല എന്നാണ്; കാരണം, അനന്തമായ ആത്യന്തികതയ്ക്ക് പകരം വെക്കുവാൻ ഒന്നുമില്ല, അതിനു പുറമെയും ഒന്നുമില്ല.

ജൈനന്മാരിൽ നിന്ന് അവരുടെ 'അനേകാന്തവാദം' ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി. അതിൽ പറയുന്നത് എല്ലാ വസ്തുതാപര പ്രസ്താവനകളും ഉപാധികൾക്കു വിധേയമാണ്, എല്ലാ സത്യങ്ങളും അപേക്ഷികങ്ങളുമാണ്; ഇവയെല്ലാം മറ്റു സത്യങ്ങളോടു ചേർത്ത് പൂർണ്ണതയിൽ എത്തിച്ചേർക്കേണ്ടതത്രെ. നമ്മുടെ അഹിംസയാകട്ടെ, അക്രമരാഹിത്യമാകട്ടെ, അതിന്നപ്പുറത്തേക്കുള്ള ചിന്തകളിലേക്ക് വ്യാപരിക്കുക തന്നെ വേണം, അല്ലാതെ മറ്റു വസ്തുതകളിൽ സാഫല്യം അടയേണ്ടവയല്ല.

ബുദ്ധമതക്കാരിൽ നിന്ന് പഠിച്ച ഒരു കാര്യം വിജ്ഞാനശാസ്ത്രം അതിൽതന്നെ അടിസ്ഥാനരഹിതമാണെന്നത്രെ. നമ്മുടെ എല്ലാ തിരിച്ചറിവുകളും, പ്രപഞ്ചവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടവയുൾപ്പെടെ നമ്മുടെ മനസ്സിന്റെ അവസ്ഥാഭേദങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മാനസിക വ്യാപാരങ്ങളാണ്. അവ പരസ്പരം ബന്ധിതമായിക്കൊണ്ട് ഒരു ആത്യന്തിക യാഥാർത്ഥ്യത്തിലേക്ക് എത്തിപ്പെടുന്നു; അവ യഥാതഥമാകാം, അല്ലായിരിക്കാം, പക്ഷേ അവയെ ഗൗരവമായി കണക്കാക്കുക തന്നെ വേണം; എന്നാൽ അത്രതികവോടെയാവേണ്ട താനും.

ജൂതന്മാരിൽ നിന്നും അറബികളിൽ നിന്നും സിക്കുകാരിൽ നിന്നും സൊരാഷ്ട്രീയരിൽ നിന്നും ധാരാളം പഠിക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്; അതുപോലെ തന്നെ ആദിവാസികളിൽ നിന്നും പ്രാകൃത വർഗ്ഗക്കാരിൽ നിന്നും ആഫ്രിക്കക്കാരിൽ നിന്നും അമേരിക്കയിലെ തദ്ദേശീയവാസികളിൽ നിന്നും ഏറെ പഠിക്കുവാനായി. പഠനം തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു, അവസാനം വരെയും അത് തുടരണം.

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകളിൽ നിന്നും ഒരുപാട് പാഠങ്ങൾ സ്വായത്തമാക്കുവാൻ സാധിച്ചു. യൂറോപ്യൻ പ്രബുദ്ധതാ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ നിരീശ്വര ഘടകമായിരുന്നു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകൾ എന്ന് പറയാവുന്നതാണ്. അവരുടെ ബലഹീനതയിൽ നിന്നും പരാജയങ്ങളിൽ നിന്നും ഒപ്പം അവരുടെ പ്രകടമായ വിജയങ്ങളിൽ നിന്നും ധാരാളം പാഠങ്ങൾ നമുക്കുണ്ട്. രണ്ടു കാരണങ്ങൾ കൊണ്ട് അവയെ സ്വാംശീകരിക്കുവാൻ ഞാൻ ശ്രദ്ധ വച്ചു. 1. അവരുടെ സാമൂഹിക ലക്ഷ്യങ്ങൾ ക്രൈസ്തവ ആശയങ്ങളായ നീതിയും ന്യായവും നിറയുന്ന ഒരു സമൂഹത്തിനു വേണ്ടി നിലകൊണ്ടു; ഉദാരവൽക്കരണ നയങ്ങളിൽ നിന്നും മുതലാളിത്ത ചിന്താഗതികളിൽ നിന്നും ഇവ വ്യതിരക്തത പുലർത്തുന്നു. 2. എന്റെ പാശ്ചാത്യ ക്രൈസ്തവ സഹോദരങ്ങൾ, അവർ റോമൻ കത്തോലിക്കരായാലും നവീകരണ വിഭാഗക്കാരായാലും ശരി, കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകൾ ചെയ്യുന്ന ഓരോ കാര്യങ്ങളെയും ബാലിശമായി വിമർശിക്കുവാൻ കച്ച കെട്ടിയവരായിരുന്നു. കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് വിരുദ്ധ മനോഭാവം ക്രൈസ്തവ വിരുദ്ധം തന്നെയാണെന്ന് ഞാൻ തിരിച്ചറിഞ്ഞു. അതുകൊണ്ട് അവർ നീതിപൂർവ്വകമായ സമൂഹത്തിനുവേണ്ടി നിലനിൽക്കുന്ന കാലത്തോളം അക്രമ പ്രകൃതവും ചൂഷക പ്രകൃതവും തീർത്തും ലഘുവൽക്കരിക്കുന്നിടത്തോളം അവരുമായി സഹകരിക്കണമെന്ന ഒരു മനോഭാവത്തിൽ ഞാൻ എത്തിച്ചേർന്നു. അത്തരം ഒരു സാഹചര്യം രൂപപ്പെട്ടു വരുന്നതോടെ മനുഷ്യ സമൂഹത്തിന് കൂടുതൽ സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടെയും ആത്മാഭിമാനത്തോടെയും ജീവിക്കാൻ സാധിക്കും.

എന്തു ചെയ്യാം കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകളും അധികാരമോഹികളും തത്വവാദികളും അഴിമതിക്കാരും ആയി മാറിയത് അവരുടെ സ്വന്തം ശവക്കുഴി തോണ്ടുവാൻ ഇടയാക്കിയെന്ന് പറയാതെ വയ്യ, ഏതാണ്ട് റോമൻ കത്തോലിക്കാ സഭയ്ക്ക് പറ്റിയതുപോലെ. കാര്യങ്ങൾ ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും ഞാൻ ഇന്നും സോഷ്യലിസ്റ്റ് ചിന്താധാരണകളിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുന്നു. എന്റെ സോഷ്യലിസ്റ്റ് പ്രതിബദ്ധതയ്ക്ക് യാതൊരു കോട്ടവും ഇല്ല. ഒരു സമാന്തര സമൂഹം കെട്ടിപ്പടുക്കുവാൻ അതിന്നപ്പുറം വേറെ വഴികളൊന്നും നമുക്ക് മുമ്പിൽ ഇല്ല. ഒരു ക്രൈസ്തവൻ എന്ന നിലയിൽ തന്നെയാണ് ഈ ഒരു നിലപാടിൽ ഞാൻ എത്തിച്ചേർന്നത്.

അതേസമയം പൗരസ്ത്യ ഓർത്തഡോക്സ് പൈതൃകം ഒരുപാട് കാര്യങ്ങളിൽ എന്നെ അവബോധമുള്ളവനാക്കിത്തീർക്കുക തന്നെ ചെയ്തു.

◆ ദൈവം ക്രിസ്തുവിൽ നിവർത്തിച്ചവയുടെ അടിസ്ഥാന പ്രതികരണം വിശുദ്ധ ബലിയർപ്പണവും കൃതജ്ഞതാ സമർപ്പണവും തന്നെയാണ്, പ്രബോധനമോ സാക്ഷീകരണമോ അല്ല.

◆ സമൂഹത്തിലെ ക്രൈസ്തവ ജീവിതം ക്രൈസ്തവ പ്രഭാഷണങ്ങളേക്കാളും ക്രൈസ്തവ പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കാളും ഉദാത്തമാണ്.

◆ ഒരു ക്രിസ്ത്യാനിയുടെ വ്യക്തിപര ജീവിതം ഒരു സ്വകാര്യ സംഗതിയല്ല, മറിച്ച് വിശ്വാസി സമൂഹത്തിൽ പരിശുദ്ധാത്മ ക്രിയയാണ്.

◆ അതിന്റെ പുറപ്പെടൽ മുതൽ പരിശുദ്ധാത്മ വ്യാപാരം സൃഷ്ടി സമൂഹത്തിൽ സജീവമാണ്; അത് ഇന്നും തുടരുന്നു, സഭയിൽ മാത്രമല്ല, പ്രപഞ്ചമാകെ. ദൈവിക പദ്ധതികൾപ്രകാരം സർവതിനെയും പൂർത്തീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

◆ദൈവിക പദ്ധതികൾപ്രകാരം സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ക്രമം പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുവാൻ ഞാൻ ത്രീയേക ദൈവത്തിൽ വിശ്വാസം അർപ്പിക്കുന്നു; പ്രകടമായ പരാജയങ്ങൾ ഉണ്ടായേക്കാം, അധോഗമനം ഉണ്ടായേക്കാം; വി. മാമോദീസായാലും പരിശുദ്ധാത്മാഭിഷേകത്താലും ഈ മഹാപ്രപഞ്ച രഹസ്യത്തിൽ ഞാൻ ഭാഗഭാക്കാകുന്നു; ദൈവം അതിന്റെ തികവിലേക്ക് വഴിനടത്തുന്നു.

എന്റെ ദർശനം മനുഷ്യ വാക്കുകളെയും സങ്കൽപ്പങ്ങളെയും നിഷേധിക്കുന്നതാണ്. മനുഷ്യ മനസ്സിന് സൃഷ്ടികർമ്മത്തിലുള്ള ദൈവേച്ഛ തിരിച്ചറിയുക അസാദ്ധ്യമാണ്. കാലത്തികവ് കലർപ്പില്ലാത്ത നന്മയാണ്, സ്നേഹത്തിൽ അധിഷ്ഠിതമായ സംശുദ്ധമായ ആഹ്ലാദമാണ്, സമൂഹത്തിൽ സർവരുമായി പങ്കിടുന്ന ശാന്തിയാണ്, മനുഷ്യമനസ്സിനോ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾക്കോ ആസ്വദിക്കാൻ കഴിയുന്നതിന്നുമപ്പുറം ആവേശകരമായ മധുരിമയാണ്. നമുക്ക്, സൃഷ്ടിക്ക് ദൈവം കരുതിവെച്ചിരിക്കുന്നവ എന്താണെന്ന് മനുഷ്യമനസ്സിന് സങ്കൽപ്പിക്കുവാനോ മുൻകൂട്ടി കാണുവാനോ സാധിക്കുന്നതല്ല. നമ്മുടെ ഭാവനയും സ്വപ്നങ്ങളും ഒരു പരിധിക്കപ്പുറം ഉയരുന്നവയല്ല. അവസാന നാളിൽ അവ നാം അനുഭവിക്കുമ്പോഴും എല്ലാവിധ ഭാഷകൾക്കും ചിന്തകൾക്കും അപ്പുറമായിരിക്കും എന്ന് അറിയണം.

പരിശുദ്ധാത്മാവാണ് ഇവിടെ എന്റെ ധൈര്യം. പരിശുദ്ധാത്മാവാണ് അവിടേയ്ക്ക് എന്നെ വഴിനടത്തുന്നത്. ആത്മാവിനെക്കുറിച്ച് ഇവിടെ ത്തന്നെ നമുക്ക് ഒരു മുന്നറിവ് ഉണ്ട്, വളരെ അവ്യക്തമായ ഒരു മുന്നറിവ്. യാഥാർത്ഥ്യം അനുഭവവേദ്യമാകുമ്പോൾ അത് ഇന്നത്തെ നമ്മുടെ സർവ്വ പ്രത്യാശകളേയും മാനുഷിക പ്രതീക്ഷകളെയും അതിശയിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും.

പിതാവും പുത്രനും പരിശുദ്ധാത്മാവും ആയ ത്രിയേക ദൈവത്തിന് മഹത്വം കരേറ്റുന്നു, എന്നുമെന്നേയ്ക്കും തന്നെ, ആമ്മീൻ.

(My Own Vision of the Ultimate: Why am I an Eastern Orthodox Christian? എന്ന ലേഖനത്തിന്റെ മലയാള പരിഭാഷ. വിവർത്തനം: എം. കുര്യൻ, ജോർജ് ജോസഫ് ഇഞ്ചക്കാട്ടിൽ)